

LUKAS: JESUS ER FOR ALLE

I likhet med Apostlenes gjerninger er også Lukasevangeliet skrevet til Teofilus (1,3). Han vet vi egentlig ingenting om, men han kan ha vært sponsoren i skrivningen av evangeliet, eller han kan ha vært involvert i Paulus sin rettsak, ettersom det i talene til Paulus mot slutten av Apg kommer fram at den kristne tro ikke er noen trussel for Romerriket.

Lukas sier at hensikten er at Teofilus skal kunne vite at evangeliet er pålitelig (1,4). Han utelater typisk jødisk stoff og bruker "lærer" i stedet for "rabbi" og "syndere" i stedet for "hedninger" for å gjøre det mer forståelig utenfor jødiske områder. Lukas er også kjent for sine detaljer, og mange av dem har blitt bekreftet av arkeologiske oppdagelser og gitt Lukas troverdighet som en historisk kilde.

Lukas fokuserer på at Guds rike er for alle - både hedninger, kvinner og samfunnets tapere - og at Jesus kom for å lete etter disse bortkomne og frelse dem. Eksempler på dette er lignelsene om sauene og sølvmynten i kapittel 15 og Sakkeus i kapittel 19 (se spesielt 19,10).

Lukasevangeliet har en geografisk struktur som peker mot Jerusalem. De tre første kapitlene kan vi kalle en prolog, deretter dreier det seg om hendelser i og rundt Galilea. I 9,51 leser vi at Jesus "vendte ansiktet mot Jerusalem", og fra det verset er han på vei til Jerusalem. Han kommer dit i 19,28, og resten handler om den siste uka der. I "bind 2" (Apostlenes gjerninger) fortsetter historien med en struktur fra Jerusalem og utover til verdens ende.

Lukas åpner med å si i 1,1 at han skriver om "det som har blitt oppfylt blant oss", og i 24,44 sier Jesus at "alt måtte oppfylles som står skrevet om meg i Moseloven, hos profetene og i Salmene". Lukasevangeliet beskriver altså hvordan Jesus har oppfylt hele GT. Og i 24,49 sier Jesus at disiplene skal vente i Jerusalem til de får kraft fra det høye, og dette som de venter på kommer da i Apostlenes gjerninger.

Tradisjonelt har man ment at forfatteren var legen Lukas (Kol 4,14), en medarbeider av Paulus. Dateringen er usikker, men det ble trolig skrevet mellom år 60 og 80 e.Kr.

Spesielt for Lukasevangeliet:

- Peker geografisk mot Jerusalem
- Det lengste og trolig det mest kronologiske evangeliet ("i sammenheng" i 1,3)
- Fortsetter i Apostlenes gjerninger
- Ligner mer på et gresk-romersk historieverk enn de andre evangeliene

Kap 1-2	Prolog
3,1 - 9,50	Hendelser i og rundt Galilea
9,51 - 19,27	På vei mot Jerusalem
19,28 —>	I Jerusalem